

Театр «Колесо»

і колесо фортуни

Кажуть, бувають роки, коли особливо щастить. 2000-й рік виявився саме таким для Київського театру «Колесо». Про це свідчить кількість фестивалів, в яких цього року він узяв участь. А почалося це так...

Керівник театру Ірина Кліщевська вирішила поставити своєрідну п'єсу-монолог сучасного шведського драматурга Ентоні Свєрлінга «З'їж мене!». Своєрідну, тому що героїня, побачивши цілковиту байдужість чоловіка до себе, вирішує привернути його увагу відчайдушним ототожненням себе з питомою стравою (адже попоїсти чоловік любить!). Виставу було запрошено на «Монолог-фестиваль» до Стокгольма. Шведська столиця здавалась особливо весняною в ті квітневі фестивалні дні. Гості прибули звідусіль: з Китаю й Ізраїлю, Югославії й Росії, Білорусії й Данії, Німеччини й Норвегії... За традицією, фестиваль не був конкурсним, але прискіплива шведська критика уважно слідкувала за перебігом подій і відзначила неочікувану обставину: сюрреалістична п'єса у виконанні І.Кліщевської та В.Пупкова (роль без тексту) вразила несподіваною теплотою й людяністю. Майстерність українських акторів набула розголосу, і директор фестивалю «Монодрама й пантоміма» Б.Балач запросив виставу до Белграда. Цього ж квітня, під час київського Міжнародного незалежного фестивалю «Відлуння», трупа театру «Колесо» показала поза програмою дві вистави (фольклорні «Вечорниці» та «Шантрапу» П.Саксаганського). Серед гостей «Відлуння» був високий театральний урядовець з Анкари, і обидві вистави були запрошені на фестиваль країн Чорноморського регіону до Туреччини.

Наступного місяця «Колесо» вже «котилося» (справді котилося, бо подорожували автобусом) до Трабзону (старовинного Трапезунду). Це портове місто, відоме мореплавцям з античних часів, є одним з найбільш театральних міст Туреччини. Росія була представлена виставою МХАТу «Кумедні історії» (за оповіданнями А.Чехова); з Молдови приїхав театр «Лучаферул», виставивши на кін «Дон Жуана», — своєрідне «деромантизоване» трактування постаті цього завойовника жіночих сердець; грузинський Молодий театр продемонстрував незвичайну «пальцеву» техніку в спектаклі «Екстраваганца»; болгарські лялькарі з Варни привезли справжній «театр тіней» — казкову історію «Сумний принц», а господарі фестивалю показали виставу «Жінки» за п'єсою сучасного турецького драматурга, дія якої відбувається у будинку розпусти.

Особливе враження на фахівців та глядачів справив мистецький рівень Бухарестського Національного театру, який привіз до Трабзону дві вистави. Перша — «Вакханки» Евріпіда — із вражаючою силою трактує конфлікт людини з природою, війну без переможців. Друга — пантоміма з елементами хореографії під назвою «Тужур лямур» — весело й щемно оповідає про таємничу владу жінки над чоловічими серцями. На такому тлі важко виділитись, але нашим киянам це вдалося. І преса, і публіка звернули увагу на високий професійний рівень українських акторів. Вистава «Шантрапа» пролунала актуально й була жваво сприйнята, незважаючи на мовний бар'єр. А «Вечорниці» навіть довелося тричі повторювати на прохання організаторів фестивалю.

Спекотний белградський липень. Незважаючи на примхи природи, щовечора перед фасадом граційної будівлі театру «Мадленіанум», де відбувався 25-й ювілейний фестиваль «Монодрама й пантоміма», збирався натовп. Знахідкою фестивалю стала майстерність російського міма Андрія Александера. Його видовжене, неначе з полотен Ель Греко, тіло здатне набувати довершених скульптурних форм. Душа Мікеланджело в тілі Гістріона... Пронизливо болючою нотою пролунала вистава Слободана Нінковича «Або — або», створена в жанрі трагікомедії. Поезія самотності, музика самотності, жорстокість самотності... Людина посеред сучасного великого міста... Чи потрібна вона комусь? Чого варте її життя, її природне прагнення до щастя? Глибоко національне за змістом і суто європейське за формою, мистецтво сербського актора нікого не залишило байдужим.

Організатори белградського фестивалю не помилились, запросивши українську трупу. Блискучою назвали у пресі майстерність Ірини Кліщевської; критика відзначила промовистість мовчання її партнера Владислава Пупкова. Щодо самого драматурга, то він був приємно здивований оригінальністю трактування своєї п'єси «Eat me!». «Замість комедії абсурду я побачив щемку, сповнену людського тепла драму, і це було чудово», — сказав Е.Свєрлінг.

Відлунали фестивалні фанфари, щоденні турботи вступили у свої права... «Треба подбати про нові вистави, — каже Ірина Кліщевська. — Зупинитись і радіти успіхам — небезпечно для театру. Тим більше, назва зобов'язує, — посміхається вона. «Колесо» має котитися...».

■ Сцена з вистави «Шантрапа» П.Саксаганського. Режисер Ірина Кліщевська. Театр «Колесо».

Ніна Мазур